

Književnost

Daniel Rojšek, 1991: **Naravne znamenitosti Posočja**. DZS, str. 206, 107 barvnih in črno-belih fotografij, zemljevidov in risb, Ljubljana

Kot nam že sam naslov dovolj jasno pove, vodnik obravnava naravne znamenitosti Posočja na ozemlju Slovenije (z izjemo ene znamenitosti). Ko odpremo knjigo, ki nas prijetno preseneti z zares dobro izbrano naslovno fotografijo, se nam na tretji strani odpre legenda, ki ji na naslednji strani sledi kratek predgovor, za tem pa obširnejši uvod, ki nas najprej seznanja s pravnimi in drugimi osnovami ugotavljanja in varovanja naše dediščine ter naredi ločnico med naravno in kulturno dediščino. V naslednjih poglavjih se avtor posveti razvrstitvi naravne dediščine in kulturnih krajin. "Pravemu" uvodu sledi razširjen odsek z opisom naravnih razmer in znamenitosti Posočja ter opis treh aspektov opisanega področja: Soče, Soškega ledenika in Triglavskega narodnega parka. Uvod je od glavnega dela knjige dobro ločen z dvanajstimi stranmi barvnih fotografij, zemljevidov in skic; posebej pomembna sta zemljevida na straneh 18 do 21, saj nam na pregleden način predstavita lego posameznih znamenitosti na zemljevidu ustreznega merila in položaj posameznih, podrobnejših zemljevidov, ki so vloženi med sledeče besedilo in večjih zemljevidov posameznih občin oz. področij, ki jih je potrebno kupiti posebej (navedeni so v "dodatku" knjige na koncu).

Glavni del knjige, ki sledi uvodnemu, je sestavljen iz krajših poglavij (v povprečju dolgih okoli pol strani), ki strnjeno povezujejo osnovne podatke določene znamenitosti s krajšim (vendar skoraj vselej dovolj nazornim) opisom. Tipično poglavje je sestavljeno iz štirih delov: prvi del vsebuje zaporedno številko, ime znamenitosti ter število zvezdic, ki kažejo na pomembnost in zanimivost; drugi del je sestavljen iz strnjene opisa dostopa od predlaganega izhodišča do znamenitosti ter iz oznake na posameznem zemljevidu; tretji del je grafičen in vsebuje vrsto dovolj razločnih znakov, ki nas opozarjajo na morebitne nevarnosti, nam povedo za kakšno vrsto znamenitosti sploh gre, okvirni čas obiska, potrebno dodatno opremo in priporočeno obliko dostopa ter četrti, najboljšežnejši, del, ki je notranje razčlenjen na odstavke in (morebitno) opombo ter dovolj podrobno pojasni še vsa ostala pomembna dejstva v zvezi z znamenitostjo. Posamezna poglavja so med seboj ločena na zelo opazen grafičen način, kar je tudi pomembno. Med samim besedilom je še več barvnih in črno-belih fotografij in skic ter barvnih zemljevidov. Tudi fotografije so avtorjevo delo. Čisto na koncu knjige je še dobre tri strani dolg slovarček neznanih besed in strokovnih izrazov, urejen po abe-

cednem redu, kratek seznam knjig priporočenih za nadaljnje branje ter seznam zemljevidov, ki so pri "iskanju" znamenitosti seveda nujno potreben pripomoček.

Obseg celotne knjige znaša 206 strani, kar je dobro izbrano in premišljeno, saj je tako število strani ravno prav veliko, da pojasni vse bistveno in hkrati še ni preveliko, da bi oviralo uporabo vodnika in s tem zmanjšalo njegovo vrednost. Tako kot v vsakem delu, bi se seveda dalo tudi v tem vodniku najti manjše spodrsaljaje in nekaj težav, ki pa nedvomno izvirajo iz dejstva, da gre za prvo izdajo, s katero je vselej najtežje – pri naslednjih izdajah se marsikaj razjasni in pokaže v pravi luči. Torej, začnimo še enkrat na začetku: to, da je legenda na uvodnih straneh knjige, zelo olajša uporabo vodnika, vendar pa žal legenda ni povsem popolna; toda z logičnim sklepanjem se da dopolniti tudi to neljubo vrzel. Bralec, ki se z vodnikom sreča prvič, zagotovo pogreša navodilo za uporabo in to je verjetno celo edina resna hiba, saj bralec odvrne od branja; kratko pojasnilo zgradbe vodnika in posameznega opisa znamenitosti, bi bilo nadvse dobrodošlo že na samem začetku dela. Prepričan pa sem, da pomanjkanje pojasnil ne bi smelo – in tudi ne bo odvrnilo nobenega zares zavzetega bralca, ki bo sčasoma do pojasnil prišel kar sam; z uporabo! Zemljevid rečja na straneh 16 in 17 je zelo dobrodošel pripomoček pri generalni orientaciji, vendar pa je morda vseeno malo preveč shematičen, prav tako kot tudi zemljevid izliva Soče v Jadransko morje na straneh 22 in 23. Že zgoraj omenjeni zemljevidi na straneh 18 do 21, ki so bistveni del vodnika, so žal brez legende, vendar pa bo zagotovo bralec hitro ugotovil pomen rdečih točk ter rdečih in modrih okvirov. Glavni del knjige je sestavljen še celo mnogo bolje kot uvodni, pravzaprav je opazna samo ena pomanjkljivost: kriterij podeljevanja zvezdic posameznim znamenitostim, kar 42 % vseh znamenitosti ima namreč pet (od petih možnih) zvezdic, kar je verjetno malo pretirano, saj se je splošno uveljavilo, da največje število zvezdic dobijo samo zares izjemni pojavi (recimo med 5 in 10 odstotki vseh opisanih znamenitosti; razen seveda, kadar gre za izbor, in se ohranijo samo najpomembnejše znamenitosti).

Označitev posameznih poglavij (oziroma znamenitosti) je zelo dobra; vendar pa bi bil pri iskanju posamezne znamenitosti v veliko pomoč indeks na koncu vodnika. Možna bi bila tudi druga varianta, da bi poglavja zložili po abecednem vrstnem redu, kar bi lahko delno (vendar ne povsem) nadomestilo indeks. Dovolj kvalitetna in enostavna je tudi povezava med slikovnim gradivom ter besedilom, žal pa manjka obratna zveza, ki bi bila pri izbiri znamenitosti za ogled marsikdaj v veliko pomoč.

Ko prebiramo tako zanimivo in tudi spretno napisano knjigo, nas prevzame nenavadna želja, da bi čim prej tudi sami odkrivali in opazovali navedene znamenitosti Posočja. Enostavno, zaželimo si potovanja. In knjiga, ki je napisana tako, da vzbudi v nas tovrstne želje, je prav gotovo vredna nakupa; in še več, uporabe!

Samo upamo in želimo si lahko, da bo izpod peres tako odličnih poznavalcev naše narave nastalo še več tovrstnih vodnikov tudi po drugih predelih Slovenije.

Za konec morda želja, da bi nekdo napisal tudi "nadaljevanje" tega vodnika, z delom o kulturnih znamenitostih Posočja.

K.K.

A. Glück in H. Magel: **Podeželje – vrt prihodnosti, nove možnosti.**
Glavarjeva družba d.o.o., Komenda 1993

Pred kratkim je Glavarjeva družba izdala to knjigo z nadvse obetavnim naslovom. Gre za slovenski prevod nemške knjige "Das Land hat Zukunft", izdane leta 1990 v Munchnu (Jehle-Verlag). Pripravila sta jo gospod Alois Glück, predsednik planske skupine v bavarski skupščini in Holger Magel, svetovalec ministra v bavarskem ministrstvu za prehrano, kmetijstvo in gozdarstvo in namenstnik predsednika bavarske Akademije za podeželje. Knjiga predstavlja zbornik temeljnih člankov in razprav s področja razvoja podeželja, nastalih v Nemčiji proti koncu osemdesetih let in je eden pomembnejših prispevkov k teoretični utemeljitvi obsežnega gibanja, ki so ga v nemško govorečem prostoru poimenovali "landliche Entwicklung und Dorferneuerung", kar Slovenci prevajamo z "razvoj podeželja in obnova vasi". Članke je prispevalo dvajset strokovnjakov različnih strok (geografi, ekonomisti, geodeti, agronomi, biolog, arhitekti, teolog, zgodovinar). To je knjigi zagotovilo potrebno interdisciplinarnost, ki je za to področje delovanja značilna in nujna.

Besedila so prevedli Miroslav Štruklec, Angela Štruklec, agronoma in Anton Prosen, prostorski planer; k dokončni obliki prevoda, jasnosti in jedrnatosti besedila, pa je velik delež prispevala nada Marija Kuzmin, prof. angleškega in italijanskega jezika in književnosti. Opravili so izredno zahtevno delo, saj slovenska strokovna terminologija za to področje še ni povsem ozoblikovana. V tem smislu pomenijo ti prevodi pomemben prispevek.

Knjiga je reprezentančno opremljena; besedilo popestrijo številne ilustracije in fotografije. Mislim, da bo za vse, ki se zavzemajo za prihodnost in razvoj podeželja, zanimiva in informativna. Tistih nekaj tehničnih nerodnosti in prevajalskih spodrsrajejev, ki so se kljub vsemu vtihotapili v knjigo, bomo ob tako zajetnem, zahtevnem in dobro opravljenem delu radi spregledali.

Do prevoda knjige je prišlo na osnovi sodelovanja med Ministrstvom za kmetijstvo in gozdarstvo republike Slovenije in Ministrstvom za prehrano, kmetijstvo in gozdarstvo dežele Bavarske na področju razvoja podeželja. To sodelovanje že nekaj let uspešno teče. Naši strokovnjaki, ki se ukvarjajo z razvojem podeželja, so se tako že precej dobro seznanili z bogatimi izkušnjami Nemčije in drugih zahodnoevropskih držav. Knjiga pa nas bo dodatno obogatila s tujimi izkušnjami in pričakovati je, da bo pripomogla k popularizaciji ideje o celostnem razvoju